

3. Matematične metode napovedovanja ekonomskih in poslovnih pojavov

V literaturi, ki obravnava vprašanja napovedovanja ekonomskih in poslovnih pojavov, se zelo pogosto srečamo z opisi matematičnih metod, vendar jim daje literatura različen pomen. Menimo, da je negativen odnos do matematičnih metod pogojen z dvema momentoma: prvi je relativna zapletenost in nerazumevanje matematičnega ozadja napovedovanja, drugi pa predstavlja reakcijo na včasih pretirano in nekritično favoriziranje matematičnih metod na ekonomskem in poslovnem področju. Z druge strani pa čestokrat zahtevamo od matematičnih metod tisto nemogoče, kar je nasploh nemogoče pri napovedovanju: eliminirati negotovost prihodnosti. Če se zavedamo, da je "napovedovanje samo sredstvo za zmanjšanje negotovosti, nikakor pa sredstvo za eliminacijo negotovosti" [5] ali da so napovedi "trditve o pričakovanih prihodnjih pogojih; definitivne trditve o tem, kaj se bo zares zgodilo, pa so nemogoče" [8], potem ne moremo biti do matematičnih metod napovedovanja nič bolj kritični ali celo skeptični, kot do ostalih metod. Še več! Če smo vrsto metod kritizirali, ker (ob ostalih pomanjkljivostih) ne dajejo nobene kvantitativne informacije o prihodnjem gibanju pojavov, pri matematičnih metodah ta kritika odpade. Seveda pa še vedno ostaja odprto vprašanje realnosti takšnih kvantitativnih napovedi. Vendar se tudi pri ostalih metodah srečamo z dejstvom, da je napoved (kvalitativna ali kvantitativna, če jo dobimo!) odvisna od predpostavk. Matematične metode niso nič bolj niti nič manj imune na nevarnost, ki jo literatura imenuje GIGO (Garbage In, Garbage Out). To z drugimi besedami povedano pomeni, da napovedi ne morejo biti dobre (kot merilo kvalitete napovedi vzemimo odstopanje napovedi od dejanskega razvoja pojava), če so napačne predpostavke in slabi (netočni, deloma točni) podatki.

Ekonomski in poslovni pojavi se odvijajo v času z različno intenzivnostjo. Zvezna predstavitev te intenzivnosti je običajna analitično neizrazljiva funkcija, tej pa skušamo (v skladu s splošnim pristopom matematičnih metod) prirediti analitično